

ಕಾಗದರಹಿತ ಸಮಾಜ : ನಿಜವೋ, ಭ್ರಮೆಯೋ? *

ಎಂ. ಎಸ್. ಶ್ರೀಧರ್

ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಅಂತ್ಯ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಯಿತು, ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗಿಸಿ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸಲಿವೆ ಎಂಬ ಕುತೂಹಲ ಮತ್ತು ಆತಂಕ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಭವಿಷ್ಯ ನುಡಿಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಆಗಾಗ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಸ್ಥಾಯಿ ಸ್ವಭಾವದ ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಜೀವಂತ ಬಹುಮಾಧ್ಯಮ (multimedia) ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಓದುಗರು ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಪಡೆದು ಅವಶ್ಯವಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾದ ಚೈತನ್ಯಪೂರ್ಣ (dynamic) ಮಾಹಿತಿ ಸಾಧನಗಳನ್ನಾಗಿಸುವುದೇ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಉದ್ದೇಶ. ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದದ ಹುಟ್ಟು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಇವೆ.

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಉಪಯೋಗ, ಮಿತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕೂಲತೆಗಳು : ಹಲವಾರು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಉಪಯುಕ್ತ ಎನ್ನುವುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪರಾಮರ್ಶಕ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ ಡಿರೆಕ್ಟರಿಗಳು, ವಿಶ್ವಕೋಶಗಳು, ಶಬ್ದಕೋಶಗಳು, ಗಣಕೀಕೃತ ದತ್ತಾಂಶಗಳು, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ standards (ಶಿಷ್ಟ ಸಂಹಿತೆಗಳು), patents (ಏಕಸ್ಥಗಲು), ಇತ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಲು ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸುಲಭ. ಆದರೆ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆವಿಗೆ ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದ

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೆ ಯಾವುದೇ ಪದಕ್ಕೆ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಸಬಲ್ಲದು, ಪಕ್ಷಿಗಳು ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಚೇಷ್ಟಾಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಬಲ್ಲದು, ಗಾಂಧೀಜಿ ದಂಡಿಯಾತ್ರೆಯ ಚಲನ ಚಿತ್ರದ ತುಣುಕನ್ನು ತೋರಿಸಬಲ್ಲದು, ಸುಭಾಷ ಚಂದ್ರಬೋಸರ ಬಾಷಣ ಕೇಳಿಸಬಲ್ಲದು

ಓದಬೇಕಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಇ-ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟೇನು ಅನುಕೂಲವಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಪರದೆ ನೋಡುವುದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾಹಿತಿಗೆ, ಪ್ರಶೋತ್ತರಕ್ಕೆ, ಶೋಧನೆಗೆ ಮತ್ತು ಪತ್ರಾಗಾರಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಒಳಿತು. ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅದಿರುವೆಡೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಿಂದ ಪಡೆಯುವುದಾದರೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಅಥವಾ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತೆ ಮತ್ತು

ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಕಪಾಟಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಶೋಧ, ಇತ್ಯಾದಿ ಅಗತ್ಯ. ಆದರೆ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥವು ನಾವು ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಸೌಲಭ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಓದುಗರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕಾಲ ಮತ್ತು ದೇಶಗಳ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಅಪರಿಮಿತ ಓದುಗರನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ತಲುಪಬಲ್ಲವು. ಬಹುಮಾಧ್ಯಮ [ಪಠ್ಯ, ಧ್ವನಿ, ಛಾಯಾಚಿತ್ರ, ವೀಡಿಯೋ ಚಿತ್ರ, graph (ಆಲೇಖ)], ಚೇಷ್ಟಾ ಚಿತ್ರಣ (animation), hyperlink (ಅತಿಪರ ಕೊಂಡಿ), ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಮರ್ಥ ಬಳಕೆ ಓದುಗನ ಮೇಲೆ ಗ್ರಂಥದ ಪರಿಣಾಮ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಅಕ್ಷರಾಂದೋಳನಕ್ಕೆ, ಲೇಖಕರ ಕ್ಷಿಪ್ರ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ, ತತ್ಕ್ಷಣ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಉಚ್ಚಾರಣೆ ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವುದೇ ಪದಕ್ಕೆ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಸಬಲ್ಲದು, ಪಕ್ಷಿಗಳು ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಚೇಷ್ಟಾಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಬಲ್ಲದು, ಗಾಂಧೀಜಿ ದಂಡಿಯಾತ್ರೆಯ ಚಲನ ಚಿತ್ರದ ತುಣುಕನ್ನು ತೋರಿಸಬಲ್ಲದು, ಸುಭಾಷ ಚಂದ್ರಬೋಸರ ಬಾಷಣ ಕೇಳಿಸಬಲ್ಲದು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪುಸ್ತಕವಾದರೆ ಒಂದು ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಡೆ ಬಂದಿರಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪಡೆದು ಪಾತ್ರದ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಶೋಧಕರು content analysis (ಅಂತರಂಗ

ಒಂದು ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಡೆ ಬಂದಿರಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪಡೆದು ಪಾತ್ರದ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ

ವಿಷಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ) ನಂತಹ quantitative technique (ಪರಿಮಾಣಾತ್ಮಕ ತಂತ್ರ) ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಪಾತ್ರಗಳು, ಹೆಸರುಗಳು, ಪದಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸುವುದು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಸುಲಭ. ಹಲವು ಬಾರಿ ಈ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ

ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿನವು scanner ಬಳಸಿ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದವು. ಅಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಬರೀ ಪಠ್ಯವನ್ನಷ್ಟೇ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅವು ಇ-ರೂಪದ ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಯೋಜನ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿಯೂ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕಡಿಮೆ ಗಾತ್ರದವುಗಳಾಗಿ, ಕಡಿಮೆ ಪ್ರತಿಗಳ ಅವತರಣಿಕೆಯನ್ನು ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲ ಸುಲಭವಾಗಿ

ಮತ್ತು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಮುದ್ರಣವಿಲ್ಲದಕಾರಣ ಇವುಗಳ ಬೆಲೆ ಕಡಿಮೆ, ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ರವಾನೆ ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಾಕ್ಷರತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕುಶಲತೆಯೂ ಬೇಕು

ಖಚಿಲ್ಲದೆ, ಮದ್ಯವರ್ತಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ನಡೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಾರಾಟವಾಗದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ದಾಸ್ತಾನು ಮಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿಡುವ ಮತ್ತು ಕಾಯುವ ಗೋಜಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಇದು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೂ (ಕಾಗದಕ್ಕಾಗಿ ಮರಗಳ ನಾಶ ತಪ್ಪಿಸುವುದರಿಂದ) ಸಹಕಾರಿ.

ಕಾಗದರಹಿತ ಸಮಾಜ : ನಿಜವೋ, ಭ್ರಮೆಯೋ?

ಇಷ್ಟಾದಾಗ್ಯೂ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಓದಲು ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅಷ್ಟು ಆರಾಮದಾಯಕವಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಮ್ಮಿಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಇಷ್ಟು ಬಂದ ಆಸನದಲ್ಲಿ (ಕುಳಿತು, ಒರಗಿ, ಮಲಗಿ) ಕಣ್ಣಿಗೆ, ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ನೋವಾಗದಂತೆ ಓದಲು, ಹಾಳೆ ಮಡಿಚಲು, ಪೆನ್ನಿಲಿನಿಂದ ಗುರುತು ಹಾಕಲು, ಬೇರೆಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಓದುಗರು ಕುತೂಹಲಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕವಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅಥವಾ ಸುಲಭ ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥ ಓದಲು ಒಂದು ರೀಡರ್ ಬೇಕು. ಪಠ್ಯವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಶೈಲಿ (format) ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಒಂದೇ ರೀಡರ್ ನಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಲೇಖಕರ ಹಕ್ಕು ಕಾಪಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಭದ್ರತಾಕ್ರಮಗಳಿಲ್ಲವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕೃತಿಕೌರ್ಯದ ಭಯದಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಇ-ರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಾಕ್ಷರತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕುಶಲತೆಯೂ ಬೇಕು.

ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 40 ಲಕ್ಷ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇದು ಕ್ರಿ. ಶ. 2000 ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 10 ಕೋಟಿ ಆಗಿ ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮಾರಾಟದ ಶೇ. 10 ರಷ್ಟು (10 ಕೋಟಿ ಡಾಲರ್) ಆಗುವ ಆಶಯವಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಅಂದಾಜಿನಂತೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 10 ಲಕ್ಷ ಓದುಗರಿಗೆ 20 ಕೋಟಿ ಇ-ಗ್ರಂಥಗಳು ಒದಗಬಹುದು. ಮೊದಲ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥ 'Riding the bullet' ನ್ನು ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 4 ಲಕ್ಷ ಓದುಗರು ಕೊಳ್ಳುವ ಇಚ್ಛೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು ಮತ್ತು 3 ಲಕ್ಷ ಓದುಗರು 1 ದಿನದಲ್ಲಿ ವರ್ಗಾವಣೆ (download) ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಮುಂದಿನ ಕಂತುಗಳನ್ನು ತೆರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆರೆದು ಓದಲೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದೂ ತಿಳಿದು ಬಂತು. ಇದು ಹೊಸ ಮಾಧ್ಯಮದ ಅತಿಯಾದ ಆರಂಭಿಕ ಆಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಅಪಾಯ : ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಪುಸ್ತಕಗಳು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಒಳಿತುಕೆಡಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ

ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ದಿನದಲ್ಲಿ ಶೇ.10 ರಷ್ಟು ವೇಳೆ ಟಿವಿ ಮುಂದೆ ಕೂರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ 10 ವರ್ಷ ಆಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1 ಲಕ್ಷ ಕ್ರೈಯಮ್ ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆ ತುಂಬಿದ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಹದಿ ಹರೆಯದವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಟಿವಿ ಆ ನೇ ಸ್ಥಾನದಿಂದ 2 ನೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಏರಿತಿದೆ

ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಟಿವಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹೋಲುತ್ತವೆ. ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ಇರುವ ಅಪಾಯ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸವೇ ಇಲ್ಲದವರ, ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದವರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತೀಕ್ಷ್ಣ. ಇವು 'ಬಿಸಿ' ಮತ್ತು 'ಹಿಂಸೆ'ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾಗಿ, ಭ್ರಮೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವತೆಗಳ ನಡುವಿನ ಗಡಿಯನ್ನು ಮಂದಗೊಳಿಸುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಮಾಂತ್ರಿಕತೆ ಮತ್ತು

ವಶೀಕರಣ ಸಿದ್ಧಿಯಿಂದಾಗಿ ಹಲವಾರು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಮನರಂಜನೆಯ ರಾರಾಜಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿವೆ.

ಶಾಗದರಹಿತ ಸಮಾಜ : ನಿಜವೋ, ಭ್ರಮೆಯೋ?

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಟಿವಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೂರನೆಯ 'ಪಿತ್ಯ'ವಾಗಿ ಅವರ 'ಬಾಲ್ಯ'ವನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ (ಅಂದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಅವರ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮೀರಿ ಮಾಗಿದಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ), ಅಸಹಜ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಿತ ಜೀವನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ನಂಬಿಕೆ ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಿ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಗೌರವವನ್ನು ಕುಂದಿಸಿವೆ. ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ದಿನದಲ್ಲಿ ಶೇ.೧೦ ರಷ್ಟು ವೇಳೆ ಟಿವಿ ಮುಂದೆ ಕೂರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ೧೩ ವರ್ಷ ಆಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧ ಲಕ್ಷ ಕ್ರಿಯಾ ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆ ತುಂಬಿದ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹದಿ ಹರೆಯದವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಟಿವಿ ಆ ನೇ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ೩ ನೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಏರಿತು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಿಭಜನಾ (analytical) ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸಂಯೋಜನಾ (synthesis) ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ.

ಮೇಲಾಗಿ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಮತ್ತು ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯತೆ ಗುಣ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರೆ ಸಾಕು ತಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುಗ ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಓದುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನ ಒತ್ತಾಯ ಅಥವಾ ಆಕರ್ಷಣೆ ಕಡಿಮೆ. ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕ

ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ಆಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ಲೋಕದಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ತಾಳೆ ಮಾಡಲಾಗದು

ಓದಲು ಸ್ವಂತ ನಿರ್ಧಾರ ಮತ್ತು ಸಹನೆ ಅಗತ್ಯ. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ಆಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ಲೋಕದಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ತಾಳೆ ಮಾಡಲಾಗದು.

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಉತ್ತಾದನಾಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿವೇಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆಯೆ ಎಂಬುದೂ ಅನುಮಾನ. ಸೃಜನಶೀಲತೆ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಲವಾರು ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಮತ್ತು ತುಂಡುತುಂಡಾದ ಬೇಸರದ ವಿಪರೀತ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿವೆ

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಪ್ರಭಲವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾತಾಡುವ (೮೦%) ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ (೯೦%) ಅದರಲ್ಲೂ ಅಮೇರಿಕನ್ನರ (೭೩%) ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೇ ಬಿಂಬಿಸುವುದರಿಂದ ದೇಶೀಯ (ಮುದ್ರಿತ) ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾರಕವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಮೂಲತಃ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೇ ಬೆಂಬಲಿಸುವುದರಿಂದ,

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯ ಬಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಕೂಡ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅಕ್ಷರ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಜ್ಞಾನ ಬೇಕು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ದೇಶೀಯ ಬಾಷೆಯ ಅಕ್ಷರ ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಬಾಷಾಜ್ಞಾನ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದಾಳಿ : ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಹಿಂದಿನ ಇತರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಂತಲ್ಲದೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ತಟಸ್ಥವಾಗಿರುವಂತಹುಗಳಲ್ಲ. ಅವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಬಲವಾದ ದಾಳಿ ಮಾಡಬಹುದಾದಂತಹ ದೈತ್ಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಏಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನಾಗಿಸುವ ಕುದಿವ ಮೂಸೆಗಳಾಗಿ ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದಿವಾಳಿತನಕ್ಕೆ

ನಾಂದಿಯಾಗಲಿವೆಯೆ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಉತ್ಪಾದನಾಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿವೇಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆಯೆ ಎಂಬುದೂ ಅನುಮಾನ. ಸೃಜನಶೀಲತೆ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲ.

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಂತೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸರಿದೂಗಿಸಿ,

ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ, ಸರಿಪಡಿಸಿ ಚೊಕ್ಕಟಗೊಳಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಗುಣವಿಲ್ಲ. ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಲವಾರು ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಮತ್ತು ತುಂಡುತುಂಡಾದ (ಅಪೂರ್ಣವಾದ) ಬೇಸರದ ವಿಪರೀತ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿವೆ. ನೂತನ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಸ್ವಯಂ ಮಿಷಿಕೊಡುವ ಒಂಟಿತನವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತವೆ. ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಈ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಸಂವಹನ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲ ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ಮತ್ತು ಬಂಧುಬಾಂಧವರ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸ. ದಾಖಲಿಸಿದ (recorded) ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಮಾನವೀಯ ಗುಣಗಳ ರುಚಿಯೇ ಮರೆತುಹೋಗಬಹುದೇನೋ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಔಚಿತ್ಯ : ಅತೀ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಮಾಹಿತಿ ಅಷ್ಟೇ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಮನನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ

ಅತೀ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಮಾಹಿತಿ ಅಷ್ಟೇ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಮನನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ

ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗದು. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಂದು ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಝರಾಕ್ಸ್ ಯಂತ್ರಗಳು ಬರುವ ಮುಂಚೆ ಓದಿದ ಲೇಖನ ಅಥವಾ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಕ್ರಮ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡುವ ರೂಢಿಯಿತ್ತು. ಅದು

ಈಗ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯದ ಆಯ್ದ ಪುಟಗಳ ಝರಾಕ್ಸ್ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸತೊಡಗಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ಝರಾಕ್ಸ್ ಪ್ರತಿಗಳು ಓದಿ ಮನನ ಮಾಡಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಗೆ ಸಮನಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಝರಾಕ್ಸ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಮ್ಮನ್ನು

ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಹಿಂದಿನ ಇತರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಂತಲ್ಲದೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ತಟಸ್ಥವಾಗಿರುವಂತಹುಗಳಲ್ಲ. ಅವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಬಲವಾದ ದಾಳಿ ಮಾಡಬಹುದಾದಂತಹ ದೈತ್ಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು.

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಂತೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸರಿದೂಗಿಸಿ, ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ, ಸರಿಪಡಿಸಿ ಚೊಕ್ಕಟಗೊಳಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಗುಣವಿಲ್ಲ

ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಎಷ್ಟು
ಹೆಚ್ಚು ವೇಗವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು
ರವಾನಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ
ವಿಲೋಮವಾಗಿ ಅದರ ಸ್ನಿಗ್ಧತೆ
ಇರುತ್ತದೆ

ಗ್ರಹಿಕೆಗಿಂತ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಡುವ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದೊಯ್ದು
ಪ್ರತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.
ಅಂತೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ
ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡಾಕ್ಷಣ
ಅದರಿಂದ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದೆವೆಂದಾಗಲಿ, ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು

ಗ್ರಹಿಸಿದೆವೆಂದಾಗಲಿ ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ವೇಗವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು
ರವಾನಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಲೋಮವಾಗಿ ಅದರ ಸ್ನಿಗ್ಧತೆ (viscosity) ಇರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದುಂಟು.

(velocity and viscosity of knowledge / information are
inversely related).

ಮುದ್ರಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ
ಓದುಗರನ್ನು ಪಡೆಯದ
ಪುಸ್ತಕಗಳು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ
ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ
ಎನ್ನುವುದು ಭ್ರಮೆ

ನಿರಂತರ, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಗಂಭೀರ ಓದು ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ.
ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ಓದುವುದಕ್ಕಿಂತ ಶೇ ೩೦ ರಿಂದ ೪೦

ರಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುದ್ರಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಓದುಗರನ್ನು ಪಡೆಯದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ರೂಪದಲ್ಲಿ
ಪಡೆಯುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಭ್ರಮೆ. ಮುದ್ರಿತ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಸೀಮಿತ
ಮತ್ತು ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕ ಓದುಗನನ್ನ ಒಂಟಿತನದ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಯಾಗಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಆರೋಪಗಳು ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಲ್ಲ.
ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಓದು, ಮನನ, ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಂಟಿತನ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ನಡೆಸುವುದು
ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಅಥವಾ ಭಜನೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು
ಗೌರವಿಸದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಸೇವೆ, ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ತತ್ಕ್ಷಣದ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಗುಂಪಾಗಿ
ಯೋಚಿಸುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೂಲಗುಣವಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವಯಂ-ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮುದ್ರಿತ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು
ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಬಹುಕಾಲ ನಿಲ್ಲುವ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಕೆಲವು ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು : ಇತ್ತೀಚಿನ NRSC (National Readership Studies Council)

ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತೀಯರು ದಿನದಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ೨ ಘಂಟೆಗಳನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ
ಮತ್ತು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೯೫ ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾರತೀಯ ತನ್ನ ವಿರಾಮ ವೇಳೆಯ ಶೇ ೧೬ ರಷ್ಟನ್ನು
ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅದು ಕ್ರಿ.ಶ. ೨೦೦೧ ರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಲವರ ಅನಿಸಿಕೆಗೆ
ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರೇಡಿಯೋಗಾಗಿ (೧೯೯೫ ರಲ್ಲಿ) ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದ ವೇಳೆ ಶೇ ೨೨ ರಿಂದ ಶೇ ೧೧
ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ ಮತ್ತು ಟಿವಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಸಮಯ ಶೇ ೬೨ ಇಂದ ೭೧ ಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಅಂತರ್ಜಾಲ (Internet) ಕ್ರಿ. ಶ.
೨೦೦೧ ರಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಕೇವಲ ಶೇ ೧ ರಷ್ಟು ವೇಳೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

ಮುದ್ರಿತ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯ
ಭಾರತೀಯ ತನ್ನ ವಿರಾಮ ವೇಳೆಯ ಶೇ
೧೬ ರಷ್ಟನ್ನು ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅದು
ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ತೋರಲಿಲ್ಲ;
ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯೂ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಅಂತರ್ಜಾಲದಿಂದ ದೊರಕುವ ಅಪರಿಮಿತ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು
ಉಪಯೋಗಗಳ

ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರತೀ
ಬೆಳವಣಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಣ
ಬಾಂಧವ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟಾಗಿ
ಪರಿಣವಿಸುತ್ತಿದೆಯೇನೋ
ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ

ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ
ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇ. ೪೦ ರಷ್ಟು (ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ) ಜಾಲತಾಣ
(web site) ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಮಿಕ್ಕವುಗಳಲ್ಲಿ
ಅರ್ಧದಷ್ಟನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ದುಬಾರಿ ಶುಲ್ಕ ತೆರಬೇಕು ಮತ್ತು ಉಳಿದ

ಅರ್ಧ ಕೇವಲ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಕಳಪೆ ತಾಣಗಳು. ಪುಸ್ತಕಿಯಾಗಿ ಪ್ರವೇಶ ದೊರಕುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ
(public site) ಕೂಡ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಮತ್ತು ನಂಬಲರ್ಹವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳೇ ಇರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗದು.
ಒಂದು ಅಂದಾಜಿನಂತೆ ಸುಮಾರು ಶೇ. ೨ ರಷ್ಟು (ಅಂದರೆ ೧ ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ) ಲೈಂಗಿಕ ಅಸಭ್ಯ
ವಿಷಯವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕ್ರಿಯೆ, ಜೂಜು, ಕುಡಿತ ಮತ್ತು ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳ ವಿಷಯ ದೊರಕಿಸುವ
ತಾಣಗಳೂ ಹೇರಳವಾಗಿವೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಯಂತೆ ಶೇ ೪೦ ರಷ್ಟು ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಲಘು ಪುಸ್ತಕಗಿಂತ
(pamphlet) ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯಗಳಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಶೇ. ೫೮ ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು.
ಬೇಕಂತಲೇ ಕೊಡುವ ತಪ್ಪು ಮಾಹಿತಿಗಳು ಇರುವುದನ್ನೂ ಕೆಲವರು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಾಲ (ಮತ್ತು
ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಜಾಲ) ದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಮಾಹಿತಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕಾರ್ಹತೆ ಪಡೆಯುವ ಅಥವಾ
ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬೇಕಾದರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು
ಯಾರ ಅಂಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸೇರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅತೀ
ರಂಜನೀಯ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ಹುಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಒಂದು ಪೆಡಂಭೂತವಾಗಿ
ಬೆಳೆದಿದೆ.

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಲಭ್ಯತೆ
ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಬಳಕೆ
ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ್ಯೂ ಮುದ್ರಿತ
ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ
ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೬ ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಸೌಲಭ್ಯವಿದ್ದು,
ವಿಶ್ವದ ಒಟ್ಟು ಅಂತರ್ಜಾಲ ಬಳಕೆದಾರರ ಶೇ. ೧.೨ ಮಂದಿ, ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ೭೦ ಲಕ್ಷ ಬಳಕೆದಾರರಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ
ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಳಿಮುಖವಾದದ್ದೂ ಉಂಟು [ಒಮ್ಮೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ೪೦ ಲಕ್ಷ (ಮಾರ್ಚ್ ೨೦೦೨) ದಿಂದ ೩೩
ಲಕ್ಷ (ಜೂನ್ ೨೦೦೨)ಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಿತು ಎಂದು ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ತಿಳಿಸಿದೆ]. ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆದಾರರಿರುವ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ
ಕೂಡ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ದಿನದ ಬಳಕೆಯ ಸರಾಸರಿ ಇಳಿದಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ. ೬೦ ಕ್ಕೆ
ಸ್ಥಗಿತಗೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಯಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಭಾರತದ ಬಳಕೆದಾರರ ಪ್ರೈಮಿ ಶೇ. ೪೩ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ
ಬಳಕೆದಾರರು ಮತ್ತು ಶೇ. ೩೮ ಬಳಕೆದಾರರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು. ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಬಳಕೆ ಮನೆಗಳಿಂದ ಕೇವಲ ಶೇ. ೮ ರಷ್ಟು
ಮಾತ್ರ. ಅಲ್ಲದೆ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಉಪಯೋಗ ಬಹುತೇಕ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಅಂಚೆ (e-mail) (ಶೇ. ೮೯)

ಮತ್ತು ಹರಟೆ (chat) (ಶೇ. ೩೬) ಸಲುವಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ಅಂದರೆ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಇದರ ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆ. ಪತ್ರ ಬರೆಯುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ವ್ಯಾಪಕ ದೂರವಾಣಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಅಂಚೆ ಹಾಳುಗಡುವಿ ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವರೂ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಅಂಚೆಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಿವೆ. ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರತೀ ಬೆಳವಣಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಣ ಬಾಂಧವ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟಾಗಿ ಪರಿಣವಿಸುತ್ತಿದೆಯೇನೋ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ನಾರ್ವೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾಲದಿಂದ ದೊರಕುವ ಅಪರಿಮಿತ ಮಾಹಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಓದಲು ಸಮಯ ದೊರಕುತ್ತಿದೆಯೆ ಎಂದು ಸಂಶೋಧಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ ಸುಮಾರು ಮೂರನೆಯರಡರಷ್ಟು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೆ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಕೇವಲ ಶೇ. ೬ ರಷ್ಟು ಮಂದಿ ಮಾತ್ರ ಪುಸ್ತಕ ಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಮಿಕ್ಕವರು (ಅಂದರೆ ಶೇ. ೨೮ ಮಂದಿ)

ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಮಾರಾಟ, ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆಯುವಿಕೆ ಆಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಎಕೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಕಳುವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕೂಡ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವುಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಪರವಾದಿಗಳಿಗೆ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಂತ್ಯದ ಭ್ರಮೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು ಎಂಬುದು ಅಶ್ಚರ್ಯ

ಅಂದರೆ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ್ಯೂ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದಾಯಿತು. ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮ ಎರಡು ಅಲಗಿನ ಕತ್ತಿ ಇದ್ದಂತೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ ಎಂದಾಯಿತು.

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗಿ ಸಿ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸಲಿವೆ ಎಂದು ಭವಿಷ್ಯ ನುಡಿಯುವವರಲ್ಲಿ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಇಲ್ಲದ

ಅಂತರ್ಜಾಲಪ್ರಿಯರು, ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಅಪರಿಮಿತ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಲಭ್ಯತೆಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ ಅದನ್ನೇ ಒಂದು ನೆಪವಾಗಿಸಿ ತಮ್ಮ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸದ ಕೊರತೆ ತುಂಬಲೆತ್ತಿಸುವವರು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪವಾಡಸದೃಶ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕಡು ವೈರಿಗಳಂತೆ ವರ್ತಿಸಿ ಪ್ರಚಾರಗಿಟ್ಟಿಸಲು ಹವಣಿಸುವವರು ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಪರವಾದಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಮಾರಾಟ, ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆಯುವಿಕೆ ಆಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಎಕೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಕಳುವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕೂಡ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವುಗಳೇ

ಕಾಗದರಹಿತ ಸಮಾಜ : ನಿಜವೋ, ಭ್ರಮೆಯೋ?

ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಗ್ರಂಥಪರವಾದಿಗಳಿಗೆ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಂತ್ಯದ ಭ್ರಮೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು ಎಂಬುದು ಅಶ್ಚರ್ಯ. ಮಾಹಿತಿ ಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಕಾಗದ ರಹಿತ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿವೆಯೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಈಗ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಎಪ್ಪತ್ತರ ಮತ್ತು ಎಂಬತ್ತರ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ.೨೦೦೦ ದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಗಬಹುದಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವಾರು ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಗಳು ನುಡಿದವು. ಆ ಪೈಕಿ ಕಾಗದ ರಹಿತ ಸಮಾಜದ ಆಗಮನದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಬಹಳ ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದ ಲೆಂಕಾಸ್ಟರ್ ಎಂಬ ಮಾಹಿತಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬವಿಷ್ಯವಾಣಿ ತಪ್ಪು ಎಂದು ಸ್ವತಃ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

* ಪ್ರಾಜಾವಾಣಿ, ಜುಲೈ ೬, ೨೦೦೩, ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಪುರವಣಿ, ಪು. ೧, ೪.

ಲೇಕಖರ ವಿವರ

ಡಾ. ಎಂ ಎಸ್ ಶ್ರೀಧರವರ ಗಣಿತ ಹಾಗೂ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಎರಡೂ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವೀಧರರಾಗಿದ್ದು, ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕಳೆದ ೩೫ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದು, 1978 ರಿಂದ ಇಸ್ರೋ ಉಪಗ್ರಹ ಕೇಂದ್ರದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೇಖನ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಎನ್ ಎ ಎಲ್, ಐ ಐ ಎಂ (ಬೆಂಗಳೂರು) ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಅನುಭವವಿದೆ.

ಡಾ. ಶ್ರೀಧರವರ ನಾಲ್ಕು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಾಗೂ ೭೪ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಾಗಿ ೫ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಪದವಿ ಹಾಗೂ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಪಠ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು, ಇದಲ್ಲದೆ ಸುಮಾರು ೨೨ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

E-mail: sridharmirle@yahoo.com, mirlesridhar@gmail.com, sridhar@isac.gov.in ; **Phone:** 91-80-25084451; **Fax:** 91-80-25084475.